

Aukštesnių galvijų, kiaulių ir paukščių gerovės reikalavimų laikymasis ir to poveikis ekonominės vertės didinimui ūkyje

(2024 m. birželio 04 d. sutartis Nr. MTE-24-13)

Projekto vykdymo laikotarpis: 2024-2025 m.

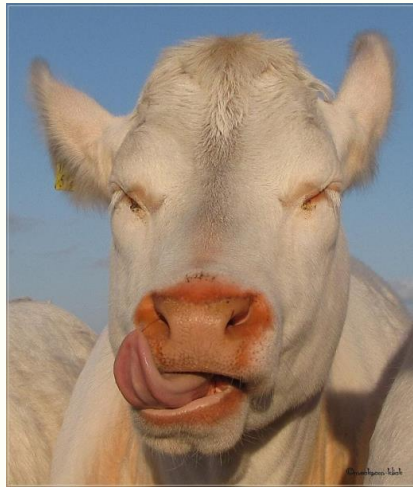
Projekto vadovas: prof. dr. Rolandas Bleizgys

El. paštas: Rolandas.Bleizgys@vdu.lt.

tel. +370 686 10900

„Aukštesnių galvijų, kiaulių ir paukščių gerovės reikalavimų laikymasis ir to poveikis ekonominės vertės didinimui ūkyje“

Projekto tikslas: vienodomis ar labai panašiomis sąlygomis laikomų galvijų, kiaulių ir paukščių gerovės reikalavimus taikančiųjų ir netaikančiųjų įvertinimas ir palyginamasis gerovės reikalavimų taikymo parodymas naudos kontekste.

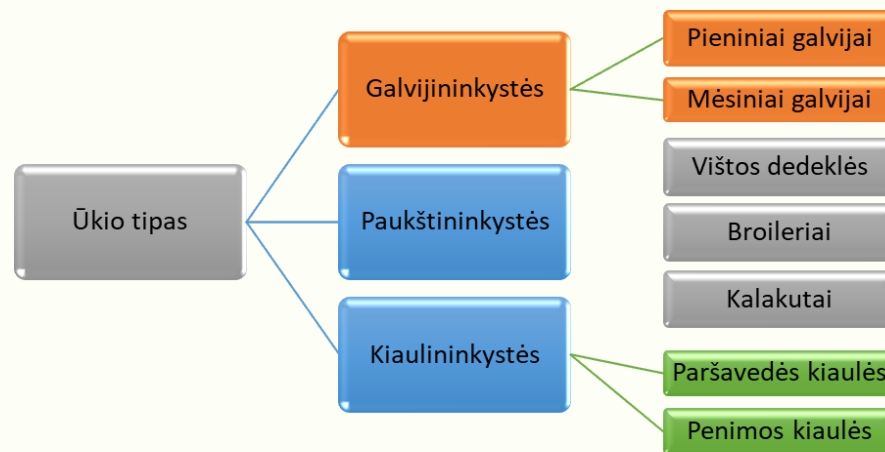

ES gyvūnų gerovės taisyklės apima vadinamąsias penkias laisves:

- laisvę nuo alkio ir troškulio;
- laisvę nuo diskomforto;
- laisvę nuo skausmo, sužeidimų ir ligų;
- laisvę, išreikšti natūralų rūšies elgesį;
- laisvę nuo baimės ir kančios.

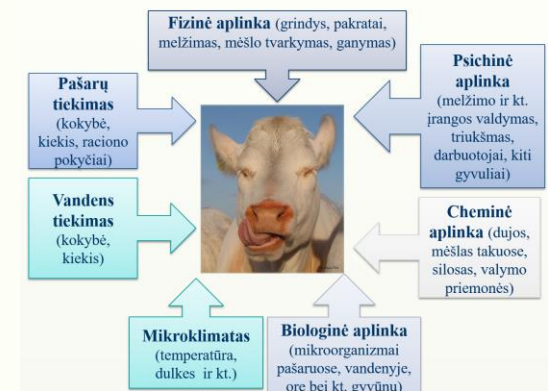
Ekonominis vertinimas, diegiant aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus, atliekamas gyvūnų laikymo technologijose:

- galvijų (pieninių ir mėsinių),
- kiaulių (penimų ir paršavedžių),
- paukščių (vištų dedeklių, broilerių, kalakutų).

Pieninių galvijų ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

1. Karves ganyti ganyklose nepertraukiamai ilgiau kaip 140 dienų per metus.
2. Užtikrinti, kad einamaisiais metais iki gruodžio 31 d. pieniniai galvijai turėtų galimybę ganytis atviroje erdvėje, diendaržiuose, ganyklose nepertraukiamai ne mažiau, kaip 120 dienų per metus.
3. Užtikrinti, kad einamaisiais metais iki gruodžio 31 d. pieninės užtrūkusios karvės, kurioms einamaisiais metais vykdomi produktyvumo tyrimai, turėtų galimybę ganytis atviroje erdvėje, diendaržiuose, ganyklose nepertraukiamai ne trumpiau kaip 60 dienų per metus
4. Sudaryti geresnes sąlygas galvijams judėti (plotą tvarte vienam galvijui padidinti 20 proc.).

Mėsinių galvijų ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

- Sudaryti galimybes galvijams laisvai išeiti į atvirą erdvę, ganyklas.
- Užtikrinti, kad einamaisiais metais iki gruodžio 31 d. mėsiniai galvijai turėtų galimybę ganytis atviroje erdvėje, diendaržiuose, ganyklose nepertraukiamai ne mažiau, kaip 120 dienų per metus.
- Sudaryti geresnes sąlygas galvijams judėti (plotą tvarte vienam galvijui padidinti 20 proc.).

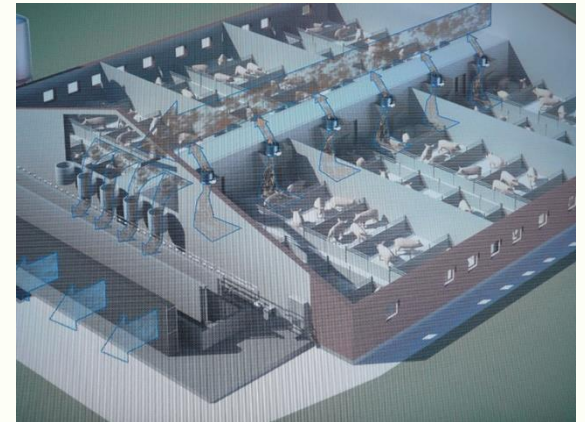
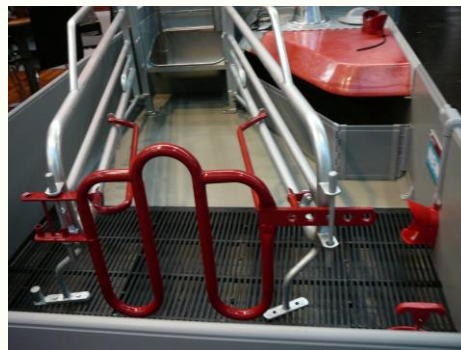
Penimų kiaulių ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

- 20 proc. didesnis laikymo gardų plotas penimoms kiaulėms.
- Laikyti kiaules netaikant uodegų trumpinimo.
- Paršelių kastravimas su anestezija ir analgezija.
- Tvirtai sudaryti sąlygas kiaulėms jausti lauko klimatą: saulę, vėją, lietų.

Paršavedžių ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

- Apsiparšiovimo gardų didinimas: iki 6,5–8,0 m² dydžio (su paršavedžių fiksavimu).
- Apsiparšiovimo garduose nenaudoti paršavedžių fiksavimo rėmų.

Vištų dedeklių (kiaušiniai maistui) ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

- Vištų dedeklių auginimo laikotarpiu profilaktiškai nenaudoti antibiotikų (*Išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ir epizootijų atvejais ir juos skiria veterinarijos gydytojas įvertinęs naudą ir riziką dėl ligų išplitimo*).
- Sudaryti geresnes sąlygas vištoms dedeklėms judėti (*Užtikrinant, kad 1 m² būtų laikomos ne daugiau kaip 8 vištos dedeklės*).
- Laikyti vištas dedekles ant kraiko.
- Sudaryti sąlygas vištoms dedeklėms pailsėti be dirbtinio apšvietimo mažiausiai 8 val. per parą.
- Sudaryti sąlygas vištoms dedeklėms išeiti į aptvarus (*Vištos turi būti laikomos laisvai*).

Broilerių ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

- Sudaryti sąlygas broileriams pailsėti be dirbtinio apšvietimo mažiausiai 8 val. per parą.
- Užauginti broilerius be antibiotikų (*Išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ar epizootijų atvejais*).
- Sudaryti geresnes sąlygas broileriams judėti (*Užtikrinant, kad broilerių skaičius 1 m² grindų plote neviršytų 25 kg gyvojo svorio*).
- Sudaryti galimybes broileriams išeiti į aptvarus (*Aptvarai turėtų būti tokio dydžio, kad vienu metu juose galėtų tilpti visi tvartuose laikomi broileriai*).

Kalakutų ūkiuose diegiami šie aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai:

- Sudaryti sąlygas kalakutam pailsėti be dirbtinio apšvietimo mažiausiai 8 val. per parą.
- Užauginti kalakutus be antibiotikų (*Išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ar epizootijų atvejais ir juos skiria veterinarijos gydytojas įvertinęs riziką dėl ligų išplitimo*).
- Sudaryti geresnes sąlygas kalakutam judėti (*Užtikrinant, kad iki 6 savaičių patelių ir patinėlių skaičius 1 m² grindų plote neviršytų – 23 kg; 6–16 savaičių patelių skaičius – 51 kg; 6–21 savaitės patinėlių skaičius – 55 kg*).
- Sudaryti geresnes sąlygas kalakutam judėti (*Užtikrinant, kad kalakutų skaičius 1 m² grindų plote neviršytų 25 kg gyvojo svorio*).

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui galvijininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės
reikalavimai
(Esama situacija)

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai
(Priemonės taikymas)

PIENINIAI GALVIJAI

Galvijai
neganomi

Karves ganyti ganyklose nepertraukiamai ilgiau kaip 140 dienų per metus

Priemonės poveikis (*privalumai*):

- Išsaugomos daugiametės pievos.
- Mažėja oro tarša: amoniaku, ŠESD.
- Sumažėja kvapų emisija, ūkininkavimas tampa draugiškesnis aplinkiniams gyventojams.
- Mažėja išlaidos pašarų gamybai.
- Gerėja galvijų sveikatingumas.
- Pagerėja reprodukciniai rodikliai.
- Prailgėja galvijų ilgaamžiškumas.
- Sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius.
- Sumažėja išlaidos veterinariniams medikamentams.

Priemonės poveikis (*trūkumai*):

- Reikalingos papildomos lėšos ganyklų įrengimui: bandotakiams, aptvarams.
- Reikalingos papildomos išlaidos galvijų girdymui ganyklose.
- Reikalingos papildomos išlaidos karvių melžimui ganyklose.
- Ganant jauniklius būtina įrengti apsaugos nuo plėšrūnų priemonės.
- Reikalinga diegti naują bandos valdymo strategiją.

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui galvijininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės
reikalavimai
(Esama situacija)

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai
(Priemonės taikymas)

PIENINIAI GALVIJAI

Plotas tvarte
atitinka ŽŪ TPT
01:2009 pateiktus
reikalavimus

Sudaryti geresnes sąlygas galvijams judėti
(plotą tvarte vienam galvijui padidinti 20 proc.)

Priemonės poveikis (privalumai):

- Gaminama produkcija yra brangesnė, tačiau visuomenei priimtinesnė.
- Gerėja galvijų sveikatingumas, mažėja traumų, susirgimų.
- Didėja galvijų produktyvumas.
- Stiprėja galvijų rezistentiškumas.
- Gerėja produkcijos kokybė.
- Gerėja tvarte mikroklimatas.
- Gerėja darbo sąlygos darbuotojams.
- Sumažėja išlaidos veterinariniams medikamentams.

Priemonės poveikis (trūkumai):

- Padidinus takų, guoliaviečių plotą, didėja tvartas ir investicijos į statybinę dalį.
- Sumažinus tvarte laikomų galvijų kiekį, mažėja pagaminamos produkcijos kiekis, didėja kiekvieno technologinio proceso (šėrimo, mėšlo šalinimo, melžimo) eksploatacinės išlaidos vienam galvijui.

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui galvijininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės
reikalavimai
(Esama situacija)

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai
(Priemonės taikymas)

MĖSINIAI GALVIJAI

Nėra galimybės
laisvai išeiti į
ganyklas

Sudaryti galimybes galvijams laisvai išeiti į atvirą erdvę, ganyklas

Priemonės poveikis (privalumai):

- Padeda išsaugoti kraštovaizdį, ypač sunkiai prieinamose vietose, neleidžia augti krūmams neprižiūrimose vietose.
- Gerėja galvijų sveikatingumas, reproduktyvumas.
- Mažėja oro tarša: amoniaku, ŠESD.
- Mažėja išlaidos pašarų gamybai.
- Išsaugomos daugiametės pievos.
- Sumažėja išlaidos veterinariniams medikamentams.

Priemonės poveikis (trūkumai):

- Reikalingos papildomos lėšos ganyklų įrengimui: bandotakiams, aptvarams.
- Reikalingos papildomos išlaidos galvijų girdymui ganyklose.
- Būtina įrengti apsaugos nuo plėšrūnų priemones.
- Būtina galvijų transportavimo įrangą, jei ganyklos nutolusios nuo laikymo vietos.
- Esant įmirkusioms ganykloms, gali būti pažeistos pievos augalų šaknų sistema dėl didelio galvijų svorio.

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui kiaulininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės
reikalavimai
(Esama situacija)

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai
(Priemonės taikymas)

PENIMOS KIAULĖS

Kiaulei turi būti skiriama laisvo grindų (be pertvarų) ploto ne mažiau kaip:

- 0,15 m² – iki 10 kg svorio paršeliams;
- 0,20 m² – nuo 10 iki 20 kg svorio paršeliams;
- 0,30 m² – nuo 20 iki 30 kg svorio kiaulėms;
- 0,40 m² – nuo 30 iki 50 kg svorio kiaulėms;
- 0,55 m² – nuo 50 iki 85 kg svorio kiaulėms;
- 0,65 m² – nuo 85 iki 110 kg svorio kiaulėms;
- 1,00 m² – daugiau kaip 110 kg svorio kiaulėms

20 proc. didesnis laikymo gardų plotas penimoms kiaulėms

Priemonės poveikis (privalumai):

- Kiaulės mažiau patiria streso, bus sveikesnės, mažėja išlaidos gydymui.
- Didėja mėsos konkurencinis pranašumas prieš importinę kiaulieną.
- Mažėja agresija tarp kiaulių.
- Gerėja darbo sąlygos darbuotojams.
- Gerėja mikroklimatas kiaulidėje.

Priemonės poveikis (trūkumai):

- Didėja investicijos į tvartą ir gardų įrengimą.
- Didėja gardų plotas ir tvartai 20 proc. (kiaulėms nuo 30 iki 50 kg turėtų būti užtikrintas 0,48 m² plotas; kiaulėms nuo 51 iki 85 kg - 0,66 m²; kiaulėms nuo 86 ir daugiau kg - 0,78 m²; kiaulėms nuo 110 kg - 1,2 m²).
- Didėja mėšlu užteršiami plotai (dujų emisija).
- Didėja išlaidos pašarų ruošimo, šėrimo, girdymo, mėšlo šalinimo įrangos eksploatacijai.
- Didėja išlaidos optimalaus mikroklimato formavimui kiaulidėje.

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui kiaulininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės
reikalavimai
(Esama situacija)

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai
(Priemonės taikymas)

PENIMOS KIAULĖS

Laikyti kiaules netaikant uodegų trumpinimo

Siekiant išvengti uodegų kandžiojimo, galima trumpinti uodegas kiaulėms pagal nustatytus reikalavimus

Priemonės poveikis (privalumai):

- Kiaulės mažiau patiria streso.
- Mažėja išlaidos (nebus uodegų šalinimo išlaidų).
- Didėja konkurencinis pranašumas prieš importinę kiaulieną.

Priemonės poveikis (trūkumai):

- Didėja nuostoliai dėl ligų, kurios atsiranda dėl uodegų kramtymo (uodegų kramtymo visiškai neišvengsime).
- Mažėja gyvulių tankis ir didėja gardų plotas (plotas vienai kiaulei padidėja apie 30 proc.).
- Didėja tvartai ir investicijos į juos.
- Gerinant laikymo sąlygas didėja manipuliacinių priemonių naudojimas (šiaudų, šieno, durpių, medžio drožlių, pjuvenų, durpių ir kt. žaislų kiaulėms).
- Didėja darbo sąnaudos gardų priežiūrai.
- Manipuliacinių priemonių naudojimui reikalinga papildoma įranga, mėšlo tvarkymo sistemos rekonstrukcija.
- Reikia taikyti priemones, kurios padėtų išvengti ir nesudaryti konkurencines situacijas tarp kiaulių (vienu metu maitinti visus gyvūnus ir kt.).
- Reikia taikyti priemones gerinančias mikroklimatą kiaulidėje (mažinti amoniako koncentraciją).

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui kiaulininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės reikalavimai (Esama situacija)	Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai (Priemonės taikymas)
PARŠAVEDĖS	
Mažiausias gardo plotas paršavedei su paršeliais – 4,0 m ² (ŽŪ TPT 02:2010)	Apsiparšiovimo gardų didinimas: iki 6,5–8,0 m² dydžio (su paršavedžių fiksavimu) <u>Priemonės poveikis (privalumai):</u> <ul style="list-style-type: none"> - Gerėja kiaulių sveikatingumas. - Mažėja paršelių mirtingumas. - Mažėja išlaidos kiaulių gydymui. - Gerėja mikroklimatas kiaulidėje. <u>Priemonės poveikis (trūkumai):</u> <ul style="list-style-type: none"> - Didėja tvarto plotas (apie 60-80 proc.) ir investicijos į tvartą. - Didėja šerimo, mėšlo šalinimo technologinės įrangos eksploatacinės išlaidos. - Didėja mėšlu užterštų paviršių plotas. Didėja išlaidos optimaliam mikroklimato formavimui.

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui paukštininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės reikalavimai (Esama situacija)	Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai (Priemonės taikymas)
VIŠTOS DEDEKLĖS (KIAUŠINIAI MAISTUI)	
Profilaktiškai naudojami antibiotikai	<p>Vištų dedeklių auginimo laikotarpiu profilaktiškai nenaudoti antibiotikų <i>(išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ir epizootijų atvejais ir juos skiria veterinarijos gydytojas įvertinęs naudą ir riziką dėl ligų išplitimo)</i></p> <p><u><i>Priemonės poveikis (privalumai):</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sumažinamas antimikrobinių medžiagų sunaudojimas. - Sumažinamas paukščių kritimų skaičius. - Geresni gydymo rezultatai, esant ligų pasireiškimams. - Gaminama sveikesnė produkcija, atitinkanti aukščiausius kokybės standartus. <p><u><i>Priemonės poveikis (trūkumai):</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Didėja rizika ligų protrūkiui. - Daugėja susirgimų. - Didėja išlaidos vaistams ir papildams. - Didėja išlaidos patalpų higienai palaikyti, optimaliam mikroklimatui formuoti. - Didėja išlaidos šėrimui (keičiami šėrimo racionai ir koreguojami lesinimo technologiniai procesai).

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui paukštininkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės
reikalavimai
(Esama situacija)

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai
(Priemonės taikymas)

VIŠTOS DEDEKLĖS (KIAUŠINIAI MAISTUI)

Laikomos narvuose
(Lietuvoje narvuose
dedeklės laikomos 14
ūkių, t.y. apie 24 proc.
ūkių arba apie 68 proc.
nuo bendro dedeklių
skaičiaus).

Laikyti vištas dedekles ant kraiko

Priemonės poveikis (privalumai):

- Didėja produkcijos konkurencinis pranašumas prieš importinę.
- Sumažėja streso rizika dėl didelės laikomų paukščių koncentracijos.
- Mažėja paukščių gaištamumas.
- Ilgėja dedeklių gyvenimo trukmė.
- Sumažėja susirgimų.
- Sumažėjus susirgimams, sumažinamas antimikrobinių medžiagų sunaudojimas.

Priemonės poveikis (trūkumai):

- Pereinant iš laikymo narvuose į laisvą vištų laikymą, kiaušinių gamybos išlaidos padidėja 13-15 proc.
- Keičiasi tvarto suplanavimas.
- Didėja tvartai.

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui paukštinkystės ūkiuose

Minimalūs gyvūnų gerovės reikalavimai (Esama situacija)	Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai (Priemonės taikymas)
--	---

BROILERIAI

Sudaryti geresnes sąlygas broileriams judėti

(Užtikrinant, kad broilerių skaičius 1 m² grindų plote neviršytų 25 kg gyvojo svorio)

Priemonės poveikis (privalumai):

- Sumažėja streso rizika dėl mažesnės laikomų paukščių koncentracijos.
- Sumažėja paukščių kritimų.
- Sumažėjus susirgimų, sumažinamas antimikrobinių medžiagų sunaudojimas.

Priemonės poveikis (trūkumai):

- Didėja ir brangsta tvartas.
- Sumažėja produkcijos kiekis.
- Mažėja išlaidos pašarų ir viščiukų pirkimui.
- Padidėja gamybos kaštai dėl didesnių išlaidų pašarų ruošimo, lesinimo bei girdymo technologinei įrangai, jos eksploatacijai.
- Didėja energijos sąnaudos.
- Didėja išlaidos apšvietimui bei optimalaus mikroklimato sudarymui didesniame plote.
- Didėja mėšlu užteršti plotai (dujų emisija).

39,0 gyvojo svorio
kg/1 m² naudingojo
ploto (laikant ant
kraiko)
(ŽŪ TPT 04:2012)

Aukštesnių gyvūnų gerovės priemonių taikymas ekonominės vertės didinimui paukštininkystės ūkiuose

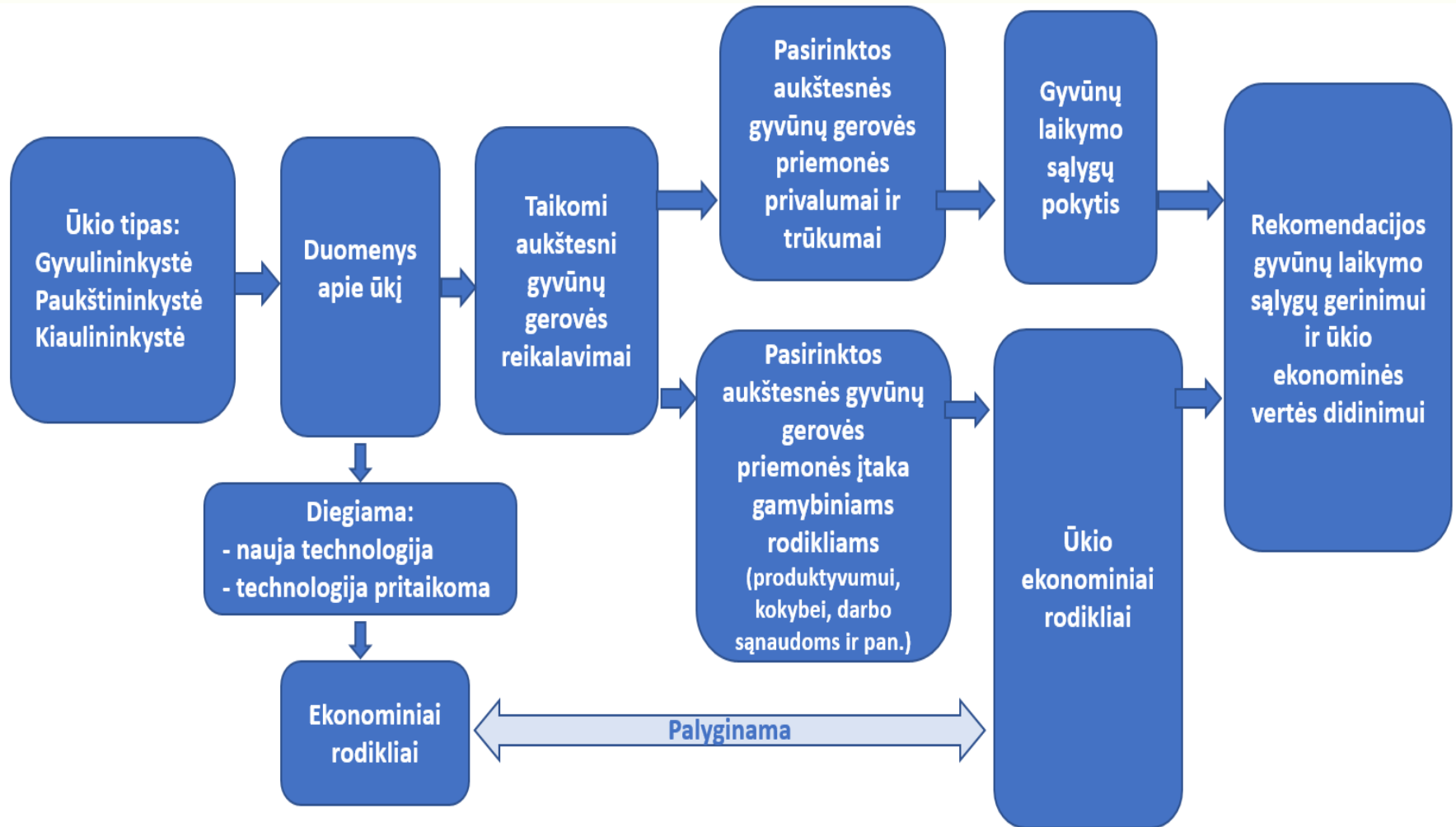
Minimalūs gyvūnų gerovės reikalavimai (Esama situacija)	Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai (Priemonės taikymas)
KALAKUTAI	
Poilsio ciklo nėra	<p data-bbox="440 425 1899 525" style="text-align: center;">Sudaryti sąlygas kalakutamams pailsėti be dirbtinio apšvietimo mažiausiai 8 val. per parą</p> <p data-bbox="440 596 1087 639"><u><i>Priemonės poveikis (privalumai):</i></u></p> <ul data-bbox="440 654 1744 868" style="list-style-type: none"> - Sumažėja kanibalizmo atvejų. - Mažiau paukščių sužalojimų, gaišimų. - Gaminama sveikesnė produkcija, atitinkanti aukščiausius kokybės standartus. <p data-bbox="440 939 1058 982"><u><i>Priemonės poveikis (trūkumai):</i></u></p> <ul data-bbox="440 996 1744 1210" style="list-style-type: none"> - Padidėjusi produkcijos savikaina. - Papildomi kaštai pertvarkant apšvietimą. - Papildomi kaštai pertvarkant lesinimo strategiją ir technologinius procesus.

Aukštesnių galvijų, kiaulių ir paukščių gerovės reikalavimų įdiegimo įtaka ūkio ekonominiams rodikliams skaičiuojama esant dvejoms situacijoms:

- 1. Ūkyje diegiama nauja technologija**, atitinkanti aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus. Šiuo atveju statomas naujas arba rekonstruojamas senas tvartas, ūkio ekonominiai rodikliai lyginami su technologija, atitinkančia minimalius gyvūnų gerovės reikalavimus.
- 2. Ūkyje diegiamas esamos technologijos patobulinimas/pritaikymas**, atitinkantis aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus. Atliekami esamos technologijos daliniai patobulinimai, analizuojamas technologijos patobulinimo ekonominis efektas.

Gyvulininkystės technologijos, diegiant joje aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus, ekonominio vertinimo rodikliai ir kriterijai

Rodiklis	Ūkyje diegiama nauja technologija	Ūkyje diegiama esamos technologijos pritaikymas
Pelno marža (Pm), Eur	Pm	ΔPm
Pardavimų pelningumas (Pp), Eur	Pp	ΔPp
Investicijų atsipirkimo trukmė (IAT), metai	IAT	ΔIAT

Ekonominės analizės skaičiuoklės ūkyje principinė schema

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Sukurta skaičiuoklė (www.gerela.lt) ūkyje ekonominei naudai apsiskaičiuoti ir analizuoti aukštesnių gyvūnų gerovės reikalavimų įtaką ūkio pajamoms ir išlaidoms. Skaičiuoklė taikytina galvijų, kiaulių, paukščių įvairių dydžių ūkiuose. Parengta rekomendacijos skaičiuoklės naudojimui.
2. Gyvulių laikymo sąlygas gerina ir didina ūkių tvarumą šios techninės sistemos tvartuose: išmaniosios gyvūnų stebėjimo sistemos, tikslusis gyvulių šėrimas, automatizuotos melžimo sistemos, automatiniai tvartų valymo įrenginiai, mikroklimato kontrolės ir valdymo sistemos, didesnio ploto gardai.
3. Aukštesnių gyvūnų gerovės reikalavimų diegimas sietinas su plotų didinimu tvarte (sudaromos geresnės sąlygos gyvuliams judėti), gyvulių išleidimu į lauką/ganyklas (sudaromos galimybės gyvuliams natūraliai elgtis, tenkinti įgimtus instinktus), „žaislų“ įrengimu tvarte ir turiningo laisvalaikio gyvuliams sudarymu (stresas mažinimas, kanibalizmo mažinimas), gyvulių auginimu profilaktiškai nenaudojant antibiotikų.

4. Aukštesnių gyvūnų gerovės reikalavimų pagrindiniai privalumai:

- reikalavimų diegimas **didina gyvūnų produktyvumą ir gerina produkcijos** (pieno, mėsos, kiaušinių) kokybę;
- galvijai, kiaulės ir paukščiai laikomi geresnėmis sąlygomis yra **sveikesni, mažiau patiria streso**;
- **mažėja ligų prevencijos ir gydymo išlaidos**, nes sumažėja gyvūnų ligų rizika, sveikesni gyvūnai greičiau auga ir yra produktyvesni;
- gaminama aukštesnės kokybės produkcija ir kuriama didesnė pridėtinė vertė – ūkiai **turi visas prielaidas gaminti aukštesnės kokybės** pieno, mėsos ir kiaušinių **produkciją**. Tokie produktai rinkoje dažnai yra parduodami už aukštesnę kainą, ypač ekologiškų ir tvarių prekių segmentuose;
- **suteikia didesnes naujų rinkų galimybes** – ūkiai turi geresnes galimybes patekti į aukštos vertės rinkas, gauti specialius sertifikatus (pvz., ekologiškos produkcijos), kas leidžia parduoti produkciją brangiau ir geriau konkuruoti;
- **tikėtina ilgalaikė ekonominė nauda** – investavimas į geresnes gyvulių laikymo sąlygas brangus trumpuoju laikotarpiu, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje jis sumažina išlaidas sveikatos priežiūrai, padidina gyvūnų produktyvumo trukmę ir lemia stabilesnę, pelningesnę ūkio vystymąsi.

5. Aukštesnių gyvūnų gerovės reikalavimų pagrindiniai trūkumai:

- reikalavimų diegimas **mažina gamybos apimtį** (pieno, mėsos, kiaušinių);
- reikalavimų diegimas **didina produkcijos savikainą**;
- diegiant reikalavimus dažnai **reikalingos didelės investicijos**, nes reikalingi didesni tvartai ar senų tvartų kapitalinė rekonstrukcija, reikalinga nauja technologinė įranga;
- kartais **didėja rizika ligų protrūkiams**;
- darbuotojams reikalingos **naujos kompetencijos**, keičiant požiūrį į gyvūnų laikymo sąlygas

7.Lietuvoje vertinant gyvulių laikymo technologijas pagal aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus, išskiriama šie pagrindiniai neatitikimai reikalavimams ir problemos juos diegiant:

- seniau projektuoti galvijų **tvartai per maži** produktyvioms karvėms (per maži bokasai, siauri vaikščiojimo takai);
- **karščių stresas** kelia vis daugiau problemų visiems gyvūnams;
- didinant plotą ir gerinant sąlygas gyvūnams judėti, dažnai **reikalingos didelės investicijos** tvarto rekonstrukcijai;
- gerinant paršavedžių laikymo sąlygas ir didinant apsiparšiovimo gardus arba atsisakant paršavedžių fiksavimo, reikalinga įsigyti naujus gardus (senus rekonstruoti nėra galimybių);
- sudarant sąlygas gyvūnams daugiau laiko praleisti lauke, padidėja **rizika dėl ligų invazijos** ir reikalingos papildomos priemonės **apsaugai nuo plėšrūnų**.

1. Pagrindinis puslapis

GeReLa

Aukštesni gyvūnų gerovės reikalavimai ūkyje
Ekonominės vertės skaičiuoklės

Paukščiai

Galvijai

Kiaulės

[Naudotojo instrukcija](#)

2. Duomenų įvedimas (pagal pasirinktą gyvūnų tipą).

Pieniniai Mėsiniai

Ekonominės vertės skaičiuoklė

Duomenys apie ūkį (pieniniai galvijai). Rodikliai už praėjusius metus

Metinis vidutinis melžiamų karvių skaičius, vnt.	Parduoto pieno kiekis, t	Vidutinė pieno pardavimo kaina, Eur/t	Pajamos už parduotą pieną, Eur	Kitos pajamos, Eur
<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>

Kintamos ūkio sąnaudos, Eur. Rodikliai už praėjusius metus

Iš viso	Pašarai	Vanduo	Mėšlo tvarkymas	Medikamentai ir vet. paslaugos	Gyvūnų reprodukcija
<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Higienos priemonės	Elektra	Neorganinių atliekų utilizavimas	Darbo užmokestis	Kitos sąnaudos	
<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	

Planuojama taikyti aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus

Priemonė

Pridėti

Kokiam laikotarpiui (metais) skaičiuosite?

Skaičiuoti ekonominius rodiklius

3. Duomenų įvedimas (pasirenkama planuojamos taikyti priemonės).

Ekonominės vertės skaičiuoklė

Duomenys apie ūkį (pieniniai galvijai). Rodikliai už praėjusius metus

Metinis vidutinis melžiamų karvių skaičius, vnt.	Parduoto pieno kiekis, t	Vidutinė pieno pardavimo kaina, Eur/t	Pajamos už parduotą pieną, Eur	Kitos pajamos, Eur
<input type="text" value="100"/>	<input type="text" value="700"/>	<input type="text" value="500"/>	<input type="text" value="350000"/>	<input type="text" value="15000"/>

Kintamos ūkio sąnaudos, Eur. Rodikliai už praėjusius metus

Iš viso	Pašarai	Vanduo	Mėšlo tvarkymas	Medikamentai ir vet. paslaugos	Gyvūnų reprodukcija
<input type="text" value="150000"/>	<input type="text" value="50000"/>	<input type="text" value="5000"/>	<input type="text" value="4000"/>	<input type="text" value="10000"/>	<input type="text" value="5400"/>
Higienos priemonės	Elektra	Neorganinių atliekų utilizavimas	Darbo užmokestis	Kitos sąnaudos	
<input type="text" value="1200"/>	<input type="text" value="4500"/>	<input type="text" value="1000"/>	<input type="text" value="45000"/>	<input type="text" value="23900"/>	

Planuojama taikyti aukštesnius gyvūnų gerovės reikalavimus

Priemonė

Priemonės pavadinimas	1. Priemonės įdiegimo kaina, Eur	2. Poveikis išlaidoms pašarams, %	3. Poveikis išlaidoms vandeniui, %	4. Poveikis išlaidoms mėšlo tvarkymui, %	5. Poveikis išlaidoms medikamentams ir vet paslaugoms, %	6. Poveikis išlaidoms gyvūnų reprodukcijai, %	7. Poveikis išlaidoms higienos priemonėms, %	8. Poveikis išlaidoms neorganinių atliekų utilizavimui, %	9. Poveikis išlaidoms darbo užmokesčiui, %	10. Poveikis išlaidoms užmokesčiui, %	11. Atsandra/sumažėja kitos pridėtinės išlaidos, Eur	12. Priemonės įdiegimo poveikis produkcijos kiekiui, %	13. Priemonės įdiegimo poveikis produkcijos kainai, %	14. Kitos papildomos pajamos (pvz., šmokos, parama ir kt.), Eur	Veiksmai
Karves ganyti ganyklose nepertraukiamai ilgiau kaip 140 dienų per metus	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="-8"/>	<input type="text" value="13"/>	<input type="text" value="-25"/>	<input type="text" value="-15"/>	<input type="text" value="-10"/>	<input type="text" value="-5"/>	<input type="text" value="-5"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="-12"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="button" value="Salinti"/>
Užtikrinti, kad einamaisiais metais iki gruodžio 31 d. pieniniai galvijai turėtų galimybę ganytis atviroje erdvėje, diendaržiuose, ganyklose nepertraukiamai ne mažiau, kaip 120 dienų per metus	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="-4"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="-15"/>	<input type="text" value="-10"/>	<input type="text" value="-10"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="button" value="Salinti"/>
Užtikrinti, kad einamaisiais metais iki gruodžio 31 d. pieninės užtruktusios karvės, kurioms einamaisiais metais vykdomi produktyvumo tyrimai, turėtų galimybę ganytis atviroje erdvėje, diendaržiuose, ganyklose nepertraukiamai ne trumpiau kaip 60 dienų per metus	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="-5"/>	<input type="text" value="-10"/>	<input type="text" value="-10"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="button" value="Salinti"/>
Sudaryti geresnes sąlygas galvijams judėti (plotą tvarte vienam galvijui padidinti 20 proc.).	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="-20"/>	<input type="text" value="-20"/>	<input type="text" value="-20"/>	<input type="text" value="-30"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="-20"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="button" value="Salinti"/>

Kokiam laikotarpiui (metais) skaičiuosite?

4. Skaičiavimo rezultatai

Kokiam laikotarpiui (metais) skaičiuosite?

1

Skaičiuoti ekonominius rodiklius

Rodiklis	Iki priemonės(-ių) įdiegimo	Po priemonės(-ių) įdiegimo	Pokytis
Metinis pieno kiekis, t	700	492.8	-207.2
Pieno kaina, Eur/t	500	515	15
Pajamos per 1 m., Eur	365000	268792	-96208
Kintamosios sąnaudos per 1 m., Eur	150000	125992.7	-24007.3
Pelnas per 1 m., Eur	215000	142799.3	-72200.7
Pardavimų pelningumas (pelno marža), %	58.9	53.13	-5.78
Pajamos, Eur/gyvūnui	3650	2687.92	-962.08
Kintamosios sąnaudos, Eur/gyvūnui	1500	1259.93	-240.07
Pelnas, Eur/gyvūnui	2150	1427.99	-722.01
Kintamosios sąnaudos, Eur/t	214.29	255.67	41.38
Pelnas, Eur/t	307.14	289.77	-17.37

5. Rezultatai

Investicijos atspirkimo laikotarpis metais: Neatsiperka

Pritaikytų priemonių poveikis produkcijai: Mažėja produkcijos nuostoliai dėl sergančių karvių, gerėja pieno kokybė. Mažėja produkcijos nuostoliai dėl sergančių karvių | Mažėja produkcijos nuostoliai dėl sergančių karvių | Gaminama produkcija yra brangesnė, tačiau visuomenei priimtinesnė, gerėja produkcijos kokybė.

Pritaikytų priemonių poveikis gyvūnams: Gerėja galvijų sveikatingumas, reprodukciniai rodikliai, prailgėja galvijų ilgaamžiškumas, sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius | Gerėja galvijų sveikatingumas, reprodukciniai rodikliai, prailgėja galvijų ilgaamžiškumas, sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius | Gerėja galvijų sveikatingumas, reprodukciniai rodikliai, prailgėja galvijų ilgaamžiškumas, sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius | Gerėja galvijų sveikatingumas, mažėja traumų, susirgimų, didėja galvijų produktyvumas, stiprėja galvijų rezistentiškumas, gerėja tvarte mikroklimatas, darbo sąlygos darbuotojams, sumažėja išlaidos veterinariniams medikamentams.

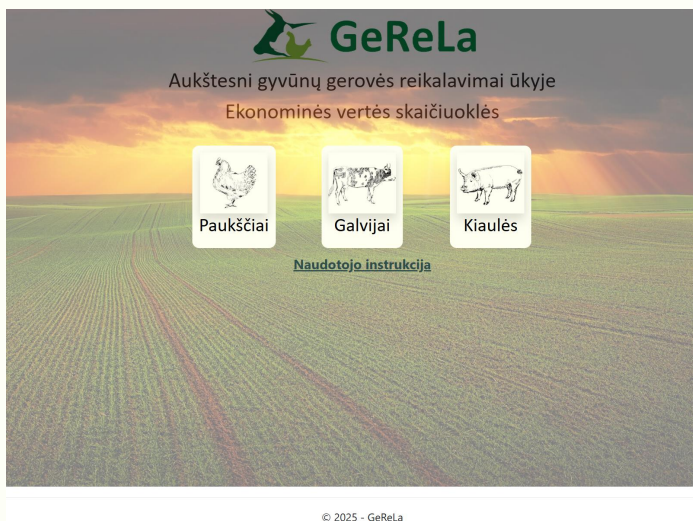
Pritaikytų priemonių poveikis aplinkai: Išsaugomos daugiametės pievos, mažėja oro tarša: amoniaku, ŠESD, ūkininkavimas tampa draugiškesnis aplinkiniams gyventojams, mažėja išlaidos pašarų gamybai, gerėja galvijų sveikatingumas, reprodukciniai rodikliai, prailgėja galvijų ilgaamžiškumas, sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius, išlaidos veterinariniams medikamentams. | Išsaugomos daugiametės pievos, mažėja oro tarša: amoniaku, ŠESD, ūkininkavimas tampa draugiškesnis aplinkiniams gyventojams, mažėja išlaidos pašarų gamybai, gerėja galvijų sveikatingumas, reprodukciniai rodikliai, prailgėja galvijų ilgaamžiškumas, sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius, išlaidos veterinariniams medikamentams. | Išsaugomos daugiametės pievos, mažėja oro tarša: amoniaku, ŠESD, ūkininkavimas tampa draugiškesnis aplinkiniams gyventojams, mažėja išlaidos pašarų gamybai, gerėja galvijų sveikatingumas, reprodukciniai rodikliai, prailgėja galvijų ilgaamžiškumas, sumažėja galvijų nagų susirgimų skaičius, išlaidos veterinariniams medikamentams. |

6. Duomenų eksportas į Excel

Atsisiųsti Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Gyvūnų gerovės – ekonominės vertės skaičiavimas							
2	Sugeneruota: 2025-11-19 11:21							
3								
4	Rodiklis	Iki priemonės(-ių) įdiegimo	Po priemonės(-ių) įdiegimo	Pokytis				
5	Metinis pieno kiekis, t	700	492.8	-207.2				
6	Pieno kaina, Eur/t	500	515	15				
7	Pajamos per 1 m., Eur	365000	268792	-96208				
8	Kintamosios sąnaudos per 1 m., Eur	150000	125992.7	-24007.3				
9	Pelnas per 1 m., Eur	215000	142799.3	-72200.7				
10	Pardavimų pelningumas (pelno marža), %	58.9	53.13	-5.78				
11	Pajamos, Eur/gyvūnui	3650	2687.92	-962.08				
12	Kintamosios sąnaudos, Eur/gyvūnui	1500	1259.93	-240.07				
13	Pelnas, Eur/gyvūnui	2150	1427.99	-722.01				
14	Kintamosios sąnaudos, Eur/t	214.29	255.67	41.38				
15	Pelnas, Eur/t	307.14	289.77	-17.37				
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								
26								
27								
28								
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35								
36								
37								
38								
39								

O kas toliau ???

www.gerela.lt

Ačiū už dėmesį

Rolandas BLEIZGYS

El. paštas: Rolandas.Bleizgys@vdu.lt.

Tel. +370 686 10900